

SVs politikk for en mer eldrevennlig by

Gamle i Oslo skal ha det bra!

Hovedbudskap

SVs politikk skal bidra til at flere gamle skal kunne bo trykt i eget hjem og få god hjelp hjemme når de trenger det. Men de som ikke klarer det, skal få bo og ha det godt på en omsorgsinstitusjon.

Dette var problemet

Før vårt byråd overtok i 2015, var fokuset i eldrepolitikken på flere sykehjemplasser. Eldre med behov for tjenester opplevde et system med bestiller/utfører modell. Det var stor byråkratisk avstand og lite dialog mellom de som fattet vedtak, og de som hadde behov for tjenestene. Tjenestene hjemme var preget av et rigid stoppeklokkeregime, med lite rom for faglige vurderinger og individuelle tilpasninger, og svært mange personer fra tjenesteapparatet som kom til den enkelte bruker. Det borgerlige byrådet skulle spare penger. Oslo hadde færre timer pr. brukere i hjemmetjenestene og færre ansatte på institusjonene sammenlignet med de andre store byene. Hovedstrategien var konkurranseutsetting av sykehjem og de hjemmebaserte tjenestene til kommersielle velferdsaktører.

1. Med SV i byråd har kommunen Forebyggende tiltak: Satt i gang et program for å gjøre Oslo til en eldrevennlig by, med tiltak for at eldre skal holde seg friske og aktive. Dessuten innført Ruters aldersvennlige transport fra dør til dør innen bydeler (Rosa busser).
2. Hjemmeboende hjelpetrequende: Styrket omsorgstjenestene i hjemme med over 400 nye hele og faste stillinger, med mål om ytterligere 100 innen høsten 2019. Erstattet tidligere praksis med tidsstyrte tjenester med en tillitsmodell der fagfolk sammen med brukeren finner de hensiktsmessige tjenestene. Faste flerfaglige arbeidslag og egne demensteam som bidrar til økt trygghet og medbestemmelse. Innført aktivitetstid med bistand til selvvalgte aktiviteter som mer enn 600 eldre benytter nå.
3. Økt bemanningen på kommunale sykehjem med 110 nye årsverk (2018), slik at det blir lik bemanning på kommunale og private sykehjem. Satt i gang planlegging og bygging av nye omsorgsboliger og sykehjem som skal tilfredsstille kvalitet som hjem.

Dette vil vi gjøre de neste fire årene i byråd

1. **Forebyggende tiltak:** Videreføre satsingen på «Oslo en aldersvennlig by.» Styrke tilbud til kultur og sosiale møteplasser . Universell utforming av offentlige rom og trygge vinterveier for gående. Utvide ordningen med Rosa busser til alle bydeler.
2. **Hjemmeboende hjelpetrengende:** Fortsette å styrke de kommunale hjemmetjenestene og videreutvikle tillitsmodellen. Bygge flere omsorgsboliger og tilpasse eksisterende boliger til eldre, med bl.a. å installere heis.
3. **Sykehjemmene:** Styrke trivselstiltak, ernæring og bemanning på sykehjemmene, og videreutvikle individtilpasset omsorg. Innen 2023 skal alle uegnede sykehjem erstattes med 13 nye. Sikre at når kontraktene til kommersielt drevne sykehjem utløper, skal disse overtas av kommunen eller ideelle organisasjoner. 25% av sykehjemmene skal drives av ideelle organisasjoner innen 2025.

Angrepspunkter

1. **Finansiering:** Både H og FrP har mange fine programpunkter om eldreomsorg, men hvordan har de tenkt å finansiere løftene? Begge partiene går inn for å fjerne eiendomsskatt på bolig. FrP vil også fjerne eiendomsskatt på næringsseiendom, mens H prioriterer å fjerne boligskatten. FrP har også programfestet at Oslo skal være blant landets laveste på kommunale skatter og avgifter.
2. **Velferd er ikke en vare,** men et gode som samfunnet yter de som trenger støtte. Vår velferdsmodell bygger på skattefinansiert offentlig ansvar, med universelle ordninger som skal gjelde alle innbyggere - uansett geografi eller lommebok. "Valgfrihet" er blitt et mantra fra borgerlig side. Ideologien som ligger bak begrepet *valgfrihet*, er basert på markedstenkning, konkurranseutsetting og privatisering. Det betyr at man sidestiller velferdsytelser som helse-, pleie- og omsorgstjenester, med produksjon av forbruksvarer (står også i regjeringsplattformen). Det blir fundamentalt feil.
3. **Konkurranseutsetting av tjenester vil fortsette ved et borgerlig flertall:** Kommersialisering er ikke nødvendigvis billigere enn kommunal eller ideell drift. Kommersielt drevne sykehjem har som mål å tjene penger til eierne som ofte er store børsnoterte, utenlands eide selskap. 90 % av utgiftene til omsorgstjenester og sykehjem er personalkostnader. For å spare utgifter, må man spare i lønnskostnader og pensjonsutgifter som går utover de ansattes lønns- og arbeidsvilkår. SV vil at skattepenger skal gå til velferd. Konkurranse medfører også liten åpenhet om innhold, fordi konkurransefortrinn ikke skal kopieres av andre konkurrenter. SV vil ha åpenhet om innhold og organisering av tjenester, slik at gode ideer til forbedringer kan deles og utvikles i et kreativt fellesskap ikke holdes hemmelig som konkurransefordeler.

Les mer:

1. Tillitsmodellen:

- <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/prosjekter/tillitsmodell-for-hjemmetjenesten/#qref>
- <https://sykepleien.no/2017/05/hjemmetjenesten-i-oslo-tenker-nytt>

2. Kommersialisering av velferdstjenester:

- <http://www.velferdsstaten.no/forsiden/> og Nyhetsbrev 3/2019
- http://www.velferdsstaten.no/Forsiden/?article_id=147788
- <http://www.velferd-uten-profitt.no/>

Spørsmål og svar

Hva må til for at eldre med omsorgsbehov kan bo i eget hjem?

Hjemmetjenestene er nå mye bedre rustet, men dette må fortsette og kvaliteten må styrkes ytterligere. Mer kontinuitet og bedre organisering som gir færre ansatte hjem til den enkelte bruker, og mer tverrfaglighet. Det må tas i bruk velferdsteknologi, avlastningstilbud for de pårørende og boligene må bli mer universelt utformet. Flere må få tilbud om Omsorg+- boliger med profesjonell bistand. Det skaper trygghet og sosialt samvær.

Hvorfor er det mange som ønsker sykehjemsplass, men ikke får det?

Sykehjem er for de som trenger heldøgns omsorg og ikke kan bo i egen bolig eller på Omsorg+. Alle som trenger det, får plass. Det skal være en dialog med bydelens helsepersonell og bruker om dette, men det avgjøres av helsepersonell når de ikke kan tilby forsvarlige tjenester i hjemmet eller på Omsorg+. I dag er det ikke ventetid på sykehjemsplass i Oslo, men ikke alle får plass på sitt foretrukne sykehjem med en gang. Noen velger å vente hjemme til de får plass på sitt førstevalg. De fleste som får plass på sykehjem, er meget svake og blir der til de dør. Gjennomsnittlig botid er 1,9 år.

Hvorfor nedlegges sykehjem i Oslo?

Byrådet gir mer og bedre tjenester i brukernes hjem for at de skal kunne bo hjemme. I tillegg etableres flere Omsorg +- boliger og boliger for mennesker med demens. (Omsorg+ er mindre leiligheter med døgnvakt, felles kantine og ulike aktivitetstilbud hvor beboerne mottar hjemmebaserte tjenester etter behov.) Styrket bemanning i hjemmetjenestene, rehabilitering i helsehusene og hjemmebasert hverdagsrehabilitering gjør også at flere klarer seg hjemme. Bydelene mener dette gir mindre behov for tradisjonelle sykehjemsplasser. Mange av Oslos sykehjem er i dårlig forfatning, har små rom og tilfredsstillende ikke moderne krav med eget toalett og dusj. Noen sykehjem som nedlegges erstattes av nye. Totalt sett har det vært en liten reduksjon av sykehjemsplasser i Oslo, fordi tjenestene i hjemmet er rustet opp og flere klarer seg i eget hjem med hjemmetjenester. Dessuten er det flere tilbud med Omsorg+

Hva er egentlig tillitsmodellen? (kopi fra faktaflak om hjemmetjenester fra Byrådet)

Tillitsmodellen handler om å fjerne det skarpe skillet mellom saksbehandlerne som tildeler tjenesten og medarbeidere som utfører tjenesten. Denne omleggingen er under implementering over hele byen. Å jobbe etter tillitsmodellen innebærer at 12-15 medarbeidere går sammen i et arbeidslag som får ansvar for 65-70 brukere. Arbeidslagene er selvstyrende, tverrfaglige – og har myndighet til å tildele og utføre tjenester til den enkelte bruker ut fra en individuell vurdering. Hvor mye hjelp den enkelte trenger kan variere fra dag til dag. Tillitsmodellen legger også til rette for at brukerne skal møte faste medarbeidere. Faste relasjoner mellom bruker og tjenesteyter gjør at det er enklere å oppfatte endringer og sykdomstegn.

Er det lurt å legge ned så mange plasser når vi vet at det kommer en eldrebølge om noen år?

De sykehjemsplassene som legges ned, erstattes av langt bedre tilbud, både rene sykehjem men også kombinasjon av sykehjem og Omsorg+ og hjemmetjenestene styrkes. Nedlegging av sykehjem dreier